

Pamatnostādnes

**Pamatnostādnes 8/2022 pārziņa vai apstrādātāja vadošās
uzraudzības iestādes identificēšanai**

2.0. redakcija

Pieņemtas 2023. gada 28. martā

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Redakciju vēsture

1.0. redakcija	2022. gada 10. oktobris	Pamatnostādņu (iepriekšējo pamatnostādņu <i>WP244 vers. 01</i> , kuras pieņēma 29. panta darba grupa un kuras EDAK apstiprināja 2018. gada 25. maijā, atjauninātās redakcijas) pieņemšana mērķtiecīgas sabiedriskās apspriešanas vajadzībām
2.0. redakcija	2023. gada 28. marts	Pamatnostādņu pieņemšana pēc sabiedriskās apspriešanas

Satura rādītājs

0	Priekšvārds	4
1	Vadošās uzraudzības iestādes identificēšanai: galvenie jēdzieni	4
1.1	“Personas datu pārrobežu apstrāde”	4
1.1.1	“Būtiski ietekmē”	5
1.2	Vadošā uzraudzības iestāde	6
1.3	Galvenā uzņēmējdarbības vieta	6
2	Vadošās uzraudzības iestādes identificēšanas darbības	7
2.1	Pārziņu “galvenās uzņēmējdarbības vietas” identificēšana	7
2.1.1	Kritēriji pārziņa galvenās uzņēmējdarbības vietas identificēšanai gadījumos, kad tā nav pārziņa galvenās pārvaldes atrašanās vieta EEZ	8
2.1.2	Uzņēmumu grupas	8
2.1.3	Kopīgi pārziņi	9
2.2	Robežgadījumi	9
2.3	Apstrādātājs	10
3	Citi būtiski jautājumi	11
3.1	“Attiecīgās uzraudzības iestādes” nozīme	11
3.2	Apstrāde vietējā līmenī	12
3.3	Uzņēmumi, kas neveic uzņēmējdarbību EEZ	12
PIELIKUMS. Jautājumi, kas palīdz identificēt vadošo uzraudzības iestādi		13
1.	Vai pārzinis vai apstrādātājs veic personas datu pārrobežu apstrādi?	13
2.	Kā identificēt “vadošo uzraudzības iestādi”	13
3.	Vai ir kādas “attiecīgās uzraudzības iestādes”?	14

Eiropas Datu aizsardzības kolēģija,

ņemot vērā 70. panta 1. punkta e) un l) apakšpunktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulā (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (turpmāk "VDAR"),

ņemot vērā EEZ līgumu un jo īpaši tā XI pielikumu un 37. protokolu, kas grozīts ar EEZ Apvienotās komitejas 2018. gada 6. jūlija Lēmumu Nr. 154/2018¹,

ņemot vērā Reglamenta 12. un 22. punktu,

ņemot vērā 29. panta darba grupas dokumentu *Guidelines for identifying a controller or processor's lead supervisory authority* (Pamatnostādnes pārziņa vai apstrādātāja vadošās uzraudzības iestādes identificēšanai, WP244 vers. 01,

ņemot vērā EDAK Pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VDAR,

IR PIEŅĒMUSI ŠIS PAMATNOSTĀDNES.

0 PRIEKŠVārds

1. 2017. gada 5. aprīlī 29. panta darba grupa pieņēma Pamatnostādnes pārziņa vai apstrādātāja vadošās uzraudzības iestādes identificēšanai (WP244 vers. 01)², kuras savā pirmajā plenārsēdē apstiprināja Eiropas Datu aizsardzības kolēģija (turpmāk "EDAK")³. Šis dokuments ir nedaudz atjaunināta minēto pamatnostādņu redakcija. Visas atsauces uz 29. panta darba grupas Pamatnostādnēm pārziņa vai apstrādātāja vadošās uzraudzības iestādes identificēšanai (WP244 vers. 01) turpmāk jāinterpretē kā atsauces uz šīm EDAK pamatnostādnēm.
2. EDAK ir ievērojusi, ka ir nepieciešami papildu skaidrojumi, jo īpaši attiecībā uz galvenās uzņēmējdarbības vietas jēdzienu kopīgas pārziņības kontekstā un ņemot vērā EDAK Pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VDAR⁴.
3. Punkti, kas attiecas uz šo tematiku, ir pārskatīti un atjaunināti, savukārt dokumenta pārējā daļā ir veikti vienīgi redakcionāli labojumi. Konkrētāk, pārskatīšana attiecas uz 2.1.3. iedaļu par kopīgajiem pārziņiem.

1 VADOŠĀS UZRAUDZĪBAS IESTĀDES IDENTIFICĒŠANAI: GALVENIE JĒDZIENI

1.1 "Personas datu pārrobežu apstrāde"

¹ Atsauces uz "dalībvalstīm" šajā dokumentā jāsaprot kā atsauces uz "EEZ dalībvalstīm".

² Pieejamas vietnē: http://ec.europa.eu/newsroom/article29/item-detail.cfm?item_id=611235.

³ Sk.: https://edpb.europa.eu/news/news/2018/endorsement-gdpr-wp29-guidelines-edpb_en.

⁴ Sk. Pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VDAR, 2.0. redakcija, kas pieņemta 2021. gada 7. jūlijā, 161., 162. un 166. punkts, pieejamas vietnē: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-02/eppb_guidelines_202007_controllerprocessor_final_lv.pdf.

4. Vadošās uzraudzības iestādes identificēšana ir svarīga tikai tad, ja pārzinis vai apstrādātājs veic personas datu pārrobežu apstrādi. VDAR 4. panta 23. punktā “pārrobežu apstrāde” ir definēta kā:
 - *personas datu apstrāde, kas notiek saistībā ar darbībām, kuras Savienībā veic pārziņa vai apstrādātāja uzņēmējdarbības vietās vairāk nekā vienā dalībvalstī, ja pārzinis vai apstrādātājs veic uzņēmējdarbību vairāk nekā vienā dalībvalstī; vai*
 - *personas datu apstrāde, kas notiek saistībā ar darbībām, kuras Savienībā veic pārziņa vai apstrādātāja vienīgajā uzņēmējdarbības vietā, bet kas būtiski ietekmē vai var būtiski ietekmēt datu subjektus vairāk nekā vienā dalībvalstī.*
5. Tas nozīmē, ka, ja organizācijai ir uzņēmējdarbības vietas, piemēram, Francijā un Rumānijā, un personas datu apstrāde notiek saistībā ar to darbībām, datu apstrāde tiks uzskatīta par pārrobežu apstrādi.
6. Vai arī organizācija var veikt apstrādes darbības tikai saistībā ar savu uzņēmējdarbības vietu Francijā. Tomēr, ja darbība būtiski ietekmē — vai var būtiski ietekmēt — datu subjektus Francijā un Rumānijā, arī tā tiks uzskatīta par pārrobežu apstrādi.

1.1.1 “Būtiski ietekmē”

7. VDAR nav definēts, ko nozīmē “būtiski” un “ietekmē”. Minētā formulējuma nolūks bija nodrošināt, lai “pārrobežu apstrādes” definīcija netiktu attiecināta uz pilnīgi visām apstrādes darbībām ar *jebkādu* ietekmi, kuras notiek saistībā ar vienīgo uzņēmējdarbības vietu.
8. Vārda “būtisks” visatbilstošākās parastās nozīmes latviešu valodā ir šādas: tāds, kas ir saistīts ar būtību; tāds, kurā izpaužas būtība; svarīgs; vērā ņemams⁵.
9. Darbībasvārda “ietekmēt” visatbilstošākā nozīme ir ‘būt par cēloni tam, ka rodas pārmaiņas’. Saistītais lietvārds “ietekme” nozīmē ‘iedarbība’⁶. Tas liek domāt, ka, lai datu apstrāde ietekmētu kādu personu, tai ir jābūt zināmai ietekmei uz viņu. Uz apstrādi, kas būtiski neietekmē fiziskas personas, neattiecas “pārrobežu apstrādes” definīcijas otrā daļa. Tomēr uz to attiecas šīs definīcijas pirmā daļa, ja personas datu apstrāde notiek saistībā ar darbībām, kuras Savienībā veic pārziņa vai apstrādātāja uzņēmējdarbības vietās vairāk nekā vienā dalībvalstī, ja šis pārzinis vai apstrādātājs veic uzņēmējdarbību vairāk nekā vienā dalībvalstī.
10. Definīcijas otro daļu var attiecināt uz apstrādi arī tad, ja pastāv būtiskas ietekmes iespējamība, nevis tikai faktiskā būtiska ietekme. Jāņem vērā — “iespējams” nenozīmē to, ka būtiskas ietekmes iespējamība ir neliela. Būtiskai ietekmei ir jābūt drīzāk iespējamai nekā neiespējamai. Taču tas nozīmē arī to, ka fiziskām personām nav jābūt faktiski ietekmētām — ar būtiskas ietekmes iespējamību pietiek, lai uz apstrādi varētu attiecināt “pārrobežu apstrādes” definīciju.
11. Lai gan datu apstrādes darbība var ietvert personas datu apstrādi attiecībā uz daudzām — pat ļoti daudzām — fiziskām personām daudzās dalībvalstīs, tas ne vienmēr nozīmē to, ka apstrādei ir vai var būt būtiska ietekme. Apstrāde, kurai nav būtiskas ietekmes, nav uzskatāma par pārrobežu apstrādi definīcijas otrās daļas nozīmē neatkarīgi no tā, uz cik daudzām fiziskām personām tā attiecas.
12. Uzraudzības iestādes interpretēs “būtisku ietekmi” katrā gadījumā atsevišķi. Mēs ņemsim vērā apstrādes kontekstu, datu veidu, apstrādes mērķi un tādus faktoros kā to, vai apstrāde:

⁵ Latviešu literārās valodas vārdnīca.

⁶ Latviešu literārās valodas vārdnīca.

- rada vai var radīt kaitējumu, zaudējumus vai ciešanas fiziskām personām;
 - rada vai var radīt faktisku ietekmi, ierobežojot tiesības vai liedzot iespējas;
 - ietekmē vai var ietekmēt fizisku personu veselību, labbūtību vai sirdsmieru;
 - ietekmē vai var ietekmēt fizisku personu finansiālo vai ekonomisko stāvokli vai apstākļus;
 - pakļauj fiziskas personas diskriminācijai vai netaisnīgai attieksmei;
 - ietver analīzi par īpašām personas datu vai citu jutīgu datu kategorijām, jo īpaši par bērnu personas datiem;
 - izraisa vai var izraisīt to, ka fiziskas personas būtiski maina savu uzvedību;
 - rada mazticamas, neparedzētas vai nevēlamas sekas fiziskām personām;
 - rada apgrūtinājumus vai citus negatīvus rezultātus, tostarp kaitē reputācijai; vai
 - ir saistīta ar plaša spektra personas datu apstrādi.
13. Visbeidzot, pārbaude attiecībā uz “būtisku ietekmi” ir paredzēta tādēļ, lai nodrošinātu, ka uzraudzības iestādēm ir tikai formāli jāsadarbojas, izmantojot VDAR konsekvences mehānismu, “*ja uzraudzības iestāde gatavojas pieņemt pasākumu, ar ko paredzēts radīt tiesiskas sekas attiecībā uz datu apstrādes darbībām, kas var būtiski ietekmēt lielu skaitu datu subjektu vairākās dalībvalstīs*”⁷.

1.2 Vadošā uzraudzības iestāde

14. Vienkārši izsakoties, “vadošā uzraudzības iestāde” ir iestāde, kas ir primāri atbildīga par pārrobežu datu apstrādes darbības izskatīšanu, piemēram, ja datu subjekts iesniedz sūdzību par savu personas datu apstrādi.
15. Vadošā uzraudzības iestāde koordinēs ikvienu izmeklēšanu, iesaistot citas “attiecīgas” uzraudzības iestādes.
16. Vadošās uzraudzības iestādes identificēšana ir atkarīga no tā, kā tiek noteikts, kur atrodas pārziņa “galvenā uzņēmējdarbības vieta” vai “vienīgā uzņēmējdarbības vieta” ES. VDAR 56. pantā ir noteikts:
- *galvenās uzņēmējdarbības vietas vai pārziņa vai apstrādātāja darbības vietas uzraudzības iestāde ir kompetenta rīkoties kā vadošā uzraudzības iestāde attiecībā uz minētā pārziņa vai apstrādātāja veiktu pārrobežu apstrādi saskaņā ar 60. pantā paredzēto [sadarbības] procedūru.*

1.3 Galvenā uzņēmējdarbības vieta

17. VDAR 4. panta 16. punktā ir noteikts, ka “galvenā uzņēmējdarbības vieta” ir:
- *attiecībā uz pārziņi, kura uzņēmējdarbības vietas atrodas vairāk nekā vienā dalībvalstī — tā galvenās pārvaldes atrašanās vieta Savienībā, ja vien lēmumi par personas datu apstrādes nolūkiem un līdzekļiem netiek pieņemti citā pārziņa uzņēmējdarbības vietā Savienībā un ja vien šai citai uzņēmējdarbības vietai nav šādu lēmumu īstenošanas pilnvaru — tādā gadījumā par galveno uzņēmējdarbības vietu uzskata to uzņēmējdarbības vietu, kurā pieņemti šādi lēmumi;*
 - *attiecībā uz apstrādātāju, kura uzņēmējdarbības vietas atrodas vairāk nekā vienā dalībvalstī — tā galvenās pārvaldes atrašanās vieta Savienībā, vai, ja apstrādātājam nav galvenās pārvaldes Savienībā, — apstrādātāja uzņēmējdarbības vieta Savienībā, kur notiek galvenās apstrādes*

⁷ Sk. VDAR 135. apsvērumu.

darbības saistībā ar apstrādātāja uzņēmējdarbības vietas darbībām, ciktāl uz apstrādātāju attiecas šajā regulā paredzētie konkrētie pienākumi.

2 VADOŠĀS UZRAUDZĪBAS IESTĀDES IDENTIFICĒŠANAS DARBĪBAS

2.1 Pārziņu “galvenās uzņēmējdarbības vietas” identificēšana

18. Lai noteiktu, kur atrodas galvenā uzņēmējdarbības vieta, vispirms ir jāidentificē pārziņa galvenā pārvalde EEZ, ja tāda ir. VDAR noteiktā pieeja paredz, ka galvenā pārvalde ES ir tā vieta, kurā tiek pieņemti lēmumi par personas datu apstrādes nolūkiem un līdzekļiem, un minētajai vietai ir šādu lēmumu īstenošanas pilnvaras.
19. Saskaņā ar VDAR vadošās uzraudzības iestādes principu pārrobežu apstrādes uzraudzība ir jāvada tikai vienai uzraudzības iestādei ES. Gadījumos, kad ES galvenajā pārvaldē tiek pieņemti lēmumi saistībā ar dažādām pārrobežu apstrādes darbībām, ir tikai viena vadošā uzraudzības iestāde attiecībā uz dažādām datu apstrādes darbībām, ko veic starptautisks uzņēmums. Tomēr var būt gadījumi, kad uzņēmējdarbības vietā, kas nav galvenās pārvaldes atrašanās vieta, tiek pieņemti patstāvīgi lēmumi par kādas konkrētas apstrādes darbības nolūkiem un līdzekļiem. Tāpēc var būt situācijas, kad var identificēt vairāk nekā vienu vadošo uzraudzības iestādi, t. i., gadījumos, kad kāds starptautisks uzņēmums nolemj izveidot atsevišķus lēmumu pieņemšanas centrus dažādās valstīs attiecībā uz dažādām apstrādes darbībām.
20. Ir vērts atgādināt, ka gadījumos, kad starptautisks uzņēmums visus lēmumus, kas attiecas uz apstrādes darbību nolūkiem un līdzekļiem, centralizē vienā no savām uzņēmējdarbības vietām EEZ (un šai uzņēmējdarbības vietai ir šādu lēmumu īstenošanas pilnvaras), attiecībā uz šo starptautisko uzņēmumu jāidentificē tikai viena vadošā uzraudzības iestāde.
21. Šādās situācijās uzņēmumiem būs svarīgi precīzi identificēt, kur tiek pieņemti lēmumi par apstrādes nolūkiem un līdzekļiem. Galvenās uzņēmējdarbības vietas pareiza identificēšana ir pārziņu un apstrādātāju interesēs, jo tā sniedz skaidrību par to, ar kuru uzraudzības iestādi viņiem jāsadarbojas saistībā ar dažādiem VDAR paredzētiem atbilstības pienākumiem. Attiecīgā gadījumā tie var ietvert datu aizsardzības speciālista iecelšanu amatā vai konsultēšanu par kādu riskantu apstrādes darbību, kuru pārzinis pats nevar mazināt ar saprātīgiem līdzekļiem. Attiecīgie VDAR noteikumi ir paredzēti, lai padarītu šos atbilstības uzdevumus viegli pārvaldāmus.
22. Ilustrācijai skatiet turpmāk sniegtos piemērus.

1. piemērs. Pārtikas mazumtirgotāja galvenā mītne (t. i., tā “galvenās pārvaldes atrašanās vieta”) atrodas Roterdamā, Nīderlandē. Tam ir uzņēmējdarbības veikšanas vietas dažādās citās EEZ valstīs, un tās sazinās ar galvenajā pārvaldē strādājošajām personām. Visas uzņēmējdarbības vietas izmanto vienu un to pašu programmatūru, lai mārketinga nolūkos apstrādātu patērētāju personas datus. Visi lēmumi par mārketinga nolūkos veiktās patērētāju personas datu apstrādes nolūkiem un līdzekļiem tiek pieņemti Roterdamas galvenajā mītnē. Tas nozīmē, ka uzņēmuma vadošā uzraudzības iestāde attiecībā uz šo pārrobežu apstrādes darbību ir Nīderlandes uzraudzības iestāde.

2. piemērs. Bankas galvenā mītne atrodas Frankfurtē, un visas⁸ tās ar banku darbību saistītās apstrādes darbības tiek organizētas no turienes, bet bankas apdrošināšanas nodaļa atrodas Vīnē. Ja uzņēmējdarbības vietai Vīnē ir pilnvaras lemt par visām apdrošināšanas datu apstrādes darbībām un

⁸ Saistībā ar personas datu apstrādi banku darbības nolūkos EDAK atzīst, ka šīm apstrādes darbībām ir daudz dažādu nolūku. Tomēr vienkāršības labad EDAK apskata tos visus kā vienu nolūku. Tas pats attiecas uz apstrādi, kas tiek veikta apdrošināšanas nolūkos.

īstenot šos lēmumus visā EEZ, tad, kā paredzēts VDAR 4. panta 16. punktā, Austrijas uzraudzības iestāde ir vadošā uzraudzības iestāde jautājumā par personas datu pārrobežu apstrādi apdrošināšanas nolūkos, un kompetentā Vācijas uzraudzības iestāde (t. i., Hesenes uzraudzības iestāde) uzrauga personas datu apstrādi banku darbības nolūkos neatkarīgi no klientu atrašanās vietas⁹.

2.1.1 Kritēriji pārziņa galvenās uzņēmējdarbības vietas identificēšanai gadījumos, kad tā nav pārziņa galvenās pārvaldes atrašanās vieta EEZ

23. VDAR 36. apsvērumus ir noderīgs tāpēc, ka precizē galveno faktoru, kas jāizmanto, lai noteiktu pārziņa galveno uzņēmējdarbības vietu, ja netiek piemērots galvenās pārvaldes kritērijs. Tas paredz identificēt, kur tiek faktiski un reāli veiktas vadības darbības, ar kurām nosaka galvenos lēmumus par apstrādes nolūkiem un līdzekļiem, pamatojoties uz stabiliem mehānismiem. VDAR 36. apsvērumā ir arī precizēts: *“Fakts, ka personas datu apstrādei vai apstrādes darbībām nepieciešamie tehniskie līdzekļi un tehnoloģijas ir un tiek izmantotas — pats par sevi nenozīmē, ka šī vieta ir galvenā uzņēmējdarbības vieta, un tādēļ tas nav noteicošs galvenās uzņēmējdarbības vietas kritērijs”*.
24. Pārzinis pats identificē, kur atrodas tā galvenā uzņēmējdarbības vieta un tādējādi — kura uzraudzības iestāde ir tā vadošā uzraudzības iestāde. Tomēr attiecīgā uzraudzības iestāde pēc tam var pārziņa lēmumu apstrīdēt.
25. Turpmāk uzskaitītie faktori palīdzēs noteikt, kur atrodas pārziņa galvenā uzņēmējdarbības vieta saskaņā ar VDAR noteikumiem gadījumos, kad tā nav pārziņa galvenās pārvaldes atrašanās vieta EEZ.
 - Kur notiek lēmumu par apstrādes nolūkiem un līdzekļiem galīgā “parakstīšana”?
 - Kur tiek pieņemti lēmumi par uzņēmējdarbību, kas saistīta ar datu apstrādi?
 - Kam ir lēmumu faktiskās īstenošanas pilnvaras?
 - Kur atrodas direktors (vai direktori), kuram(-iem) ir vispārējā vadības atbildība par pārrobežu apstrādi?
 - Kur pārzinis vai apstrādātājs ir reģistrēts kā uzņēmums, ja tas ir noticis vienā teritorijā?
26. Ņemiet vērā, ka šis saraksts nav izsmeļošs. Atkarībā no pārziņa vai attiecīgās apstrādes darbības var būt svarīgi arī citi faktori. Ja uzraudzības iestādei ir pamats šaubīties, vai pārziņa identificētā uzņēmējdarbības vieta patiešām ir galvenā uzņēmējdarbības vieta VDAR izpratnē, tā, protams, var pieprasīt, lai pārzinis iesniedz papildu informāciju, kas nepieciešama, lai pierādītu, kur atrodas tā galvenā uzņēmējdarbības vieta.

2.1.2 Uzņēmumu grupas

27. Ja apstrādi veic uzņēmumu grupa, kuras galvenā mītne atrodas EEZ, tā uzņēmuma uzņēmējdarbības vieta, kas īsteno vispārējo kontroli, tiek uzskatīta par lēmumu pieņemšanas centru saistībā ar personas datu apstrādi, un tāpēc tā tiks uzskatīta par grupas galveno uzņēmējdarbības vietu, izņemot gadījumus, kad lēmumus par apstrādes nolūkiem un līdzekļiem pieņem citā uzņēmējdarbības vietā. EEZ

⁹ Jāatgādina arī, ka īpašos gadījumos VDAR paredz iespēju veikt vietējo uzraudzību. Sk. 127. apsvērumu: *“Ikvienai uzraudzības iestādei, kas nerīkojas kā vadošā uzraudzības iestāde, vajadzētu būt kompetentai izskatīt vietējos gadījumus, ja pārzinis vai apstrādātājs veic uzņēmējdarbību vairāk nekā vienā dalībvalstī, bet konkrētās apstrādes priekšmets attiecas tikai uz apstrādi, kas veikta vienā dalībvalstī, un ir saistīts tikai ar datu subjektiem šajā vienā dalībvalstī, piemēram, ja priekšmets attiecas uz darba ņēmēju personas datu apstrādi kādas dalībvalsts konkrētā nodarbinātības kontekstā.”* Šis princips nozīmē, ka ar vietējo nodarbinātības situāciju saistīto cilvēkresursu datu uzraudzība var būt vairāku uzraudzības iestāžu kompetencē.

uzņēmumu grupas mātesuzņēmums vai darbības galvenā mītne, visticamāk, būs arī galvenā uzņēmējdarbības vieta, jo tajā atradīsies grupas galvenā pārvalde.

28. Atsauci definīcijā uz pārziņa galvenās pārvaldes atrašanās vietu ir viegli piemērot organizācijām, kurām ir centralizēta lēmumu pieņemšanas galvenā mītne un filiāļu tipa struktūra. Šādos gadījumos ir skaidrs, ka pilnvaras pieņemt lēmumus par pārrobežu apstrādi un nodrošināt to izpildi tiek īstenotas uzņēmuma galvenajā mītnē. Šādās situācijās ir vienkārši noteikt, kur atrodas galvenā uzņēmējdarbības vieta, un līdz ar to — kura uzraudzības iestāde ir vadošā uzraudzības iestāde. Tomēr lēmumu pieņemšanas sistēma uzņēmumu grupā var būt arī sarežģītāka, piešķirot dažādām uzņēmējdarbības vietām patstāvīgas lēmumu pieņemšanas pilnvaras attiecībā uz pārrobežu apstrādi. Iepriekš izklāstītajiem kritērijiem būtu jāpalīdz uzņēmumu grupām identificēt savu galveno uzņēmējdarbības vietu.

2.1.3 Kopīgi pārziņi

29. VDAR konkrēti nepievēršas jautājumam par vadošās uzraudzības iestādes noteikšanu gadījumos, kad divi vai vairāki EEZ reģistrēti pārziņi kopīgi nosaka apstrādes nolūkus un līdzekļus, t. i., darbojas kā kopīgi pārziņi. VDAR 26. panta 1. punktā un 79. apsvērumā ir skaidri norādīts, ka kopīgas pārzinības situācijās pārziņi pārredzamā veidā nosaka savus attiecīgos pienākumus saistībā ar VDAR paredzēto pienākumu izpildi.
30. Kā EDAK atgādināja pamatnostādnes par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem¹⁰, kopīgajiem pārziņiem ir jānosaka “kas ko dara”, savstarpēji izlemjot, kam būs jāveic kuri uzdevumi, lai nodrošinātu, ka apstrāde atbilst piemērojamajiem VDAR paredzētajiem pienākumiem attiecībā uz konkrēto kopīgo apstrādi.
31. Atbilstības pasākumi un ar tiem saistītie pienākumi, kas kopīgajiem pārziņiem būtu jāievēro, nosakot savus attiecīgos pienākumus papildus VDAR 26. panta 1. punktā konkrēti norādītajiem, cita starpā ietver saziņas organizēšanu ar datu subjektiem un uzraudzības iestādēm.
32. Jāatgādina, ka uzraudzības iestādēm šādas vienošanās noteikumi nav saistoši ne jautājumā par kādu personu atzīšanu par kopīgiem pārziņiem, ne arī attiecībā uz izraudzīto kontaktpunktu¹¹.
33. Turklāt kopīgo pārziņu lēmumu pieņemšanas pilnvaras neietver kompetentās uzraudzības iestādes noteikšanu saskaņā ar VDAR 55. un 56. pantu vai šo uzraudzības iestāžu spēju īstenot savus VDAR 57. un 58. pantā aprakstītos uzdevumus un pilnvaras.
34. Galvenās uzņēmējdarbības vietas jēdziens saskaņā ar VDAR ir saistīts ar vienu pārziņi, un to nevar attiecināt uz kopīgas pārziņas situāciju. Tas neskar iespēju katram kopīgajam pārziņim izveidot savu galveno uzņēmējdarbības vietu. Citiem vārdiem, pārziņa galveno uzņēmējdarbības vietu nevar uzskatīt par kopīgo pārziņu galveno uzņēmējdarbības vietu attiecībā uz apstrādi, kas tiek veikta to kopīgā pārziņā. Tāpēc kopīgie pārziņi nevar izraudzīties kopīgu galveno uzņēmējdarbības vietu abiem kopīgajiem pārziņiem (no tām uzņēmējdarbības vietām, kurās tiek pieņemti lēmumi par apstrādes nolūkiem un līdzekļiem).

2.2 Robežgadījumi

35. Būs arī tādas robežsituācijas un sarežģīti gadījumi, kad būs grūti identificēt galveno uzņēmējdarbības vietu vai noteikt, kur tiek pieņemti lēmumi par datu apstrādi. Tā var būt gadījumos, kad notiek

¹⁰ Sk. Pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VDAR, 161., 162. un 166. punkts.

¹¹ Sk. Pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VDAR, 191. punkts.

pārrobežu apstrādes darbība un pārzinis veic uzņēmējdarbību vairākās dalībvalstīs, bet EEZ viņam nav galvenās pārvaldes un nevienā no EEZ uzņēmējdarbības vietām netiek pieņemti lēmumi par apstrādi (t. i., lēmumus pieņem tikai ārpus EEZ).

36. Iepriekš minētajā gadījumā uzņēmums, kas veic pārrobežu apstrādi, var vēlēties, ka to regulē vadošā uzraudzības iestāde, lai varētu piemērot vienas pieturas aģentūras principu. Tomēr VDAR neparedz risinājumu šādām situācijām. Šādos apstākļos uzņēmumam kā galvenā uzņēmējdarbības vieta ir jānorāda tā uzņēmējdarbības vieta, kurai ir pilnvaras īstenot lēmumus par apstrādes darbībām un uzņemties atbildību par apstrādi, tostarp tā, kurai ir pietiekami aktīvi. Ja uzņēmums neizraudzīsies galveno uzņēmējdarbības vietu šādā veidā, vadošo uzraudzības iestādi nebūs iespējams izraudzīties. Uzraudzības iestādes vienmēr varēs veikt papildu izmeklēšanu, ja tas būs nepieciešams.
37. VDAR nepieļauj "labvēlīgākā tiesiskā regulējuma valsts izvēli". Ja uzņēmums apgalvo, ka tā galvenā uzņēmējdarbības vieta atrodas vienā dalībvalstī, bet tajā nenotiek efektīva un reāla vadības darbība vai lēmumu pieņemšana par personas datu apstrādi, attiecīgās uzraudzības iestādes (vai galu galā EDAK¹²) lems, kura uzraudzības iestāde ir "vadošā" iestāde, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem un izskatot pierādījumus. Lai noteiktu, kur atrodas galvenā uzņēmējdarbības vieta, var būt nepieciešama uzraudzības iestāžu aktīva izmeklēšana un sadarbība. Secinājumus nevar pieņemt, pamatojoties tikai uz pārbaudāmās organizācijas apgalvojumiem. Pierādīšanas pienākums beigu beigās attiecas uz pārziņiem un apstrādātājiem, kuriem jāpierāda attiecīgajām uzraudzības iestādēm, kur tiek pieņemti attiecīgie apstrādes lēmumi un kam ir pilnvaras šādus lēmumus īstenot. Efektīva datu apstrādes darbību uzskaitē palīdzētu gan organizācijām, gan uzraudzības iestādēm noteikt vadošo uzraudzības iestādi. Vadošā uzraudzības iestāde vai attiecīgās uzraudzības iestādes var atspēkot pārziņa sniegto analīzi, pamatojoties uz objektīvu attiecīgo faktu pārbaudi un vajadzības gadījumā pieprasot papildu informāciju.
38. Dažos gadījumos attiecīgās uzraudzības iestādes lūgs pārzinim saskaņā ar kādām EDAK pamatnostādņēm iesniegt skaidrus pierādījumus par to, kur atrodastā galvenā uzņēmējdarbības vieta vai kur tiek pieņemti lēmumi par kādu konkrētu datu apstrādes darbību. Šiem pierādījumiem tiks piešķirta pienācīga nozīme, un iesaistītās uzraudzības iestādes sadarbosies, lai izlemtu, kura no tām uzņemsies izmeklēšanas vadīšanu. Šādi gadījumi tiks nodoti EDAK lēmuma pieņemšanai saskaņā ar VDAR 65. panta 1. punkta b) apakšpunktu tikai tad, ja uzraudzības iestādēm būs pretrunīgi viedokļi par vadošās uzraudzības iestādes identificēšanu. Tomēr lielākoties EDAK vēlas, lai attiecīgās uzraudzības iestādes pašas spētu vienoties par savstarpēji apmierinošu rīcību.

2.3 Apstrādātājs

39. VDAR piedāvā apstrādātājiem izmantot arī vienas pieturas aģentūras sistēmu, ja uz tiem attiecas VDAR un tie veic uzņēmējdarbību vairāk nekā vienā dalībvalstī.
40. VDAR 4. panta 16. punkta b) apakšpunktā ir noteikts, ka apstrādātāja galvenā uzņēmējdarbības vieta ir apstrādātāja galvenās pārvaldes atrašanās vieta ES vai, ja viņam nav galvenās pārvaldes ES, tā uzņēmējdarbības vieta ES, kurā notiek (apstrādātāja veiktās) galvenās apstrādes darbības.
41. Tomēr saskaņā ar VDAR 36. apsvērumu gadījumos, kad ir iesaistīts gan pārzinis, gan apstrādātājs, kompetentajai vadošajai uzraudzības iestādei ir jābūt pārziņa vadošajai uzraudzības iestādei. Šādā situācijā apstrādātāja uzraudzības iestāde būs "attiecīgā uzraudzības iestāde" un tai būs jāpiedalās sadarbības procedūrā. Šo noteikumu piemēro tikai tad, ja pārzinis veic uzņēmējdarbību EEZ. Gadījumos, kad uz pārziņiem attiecas VDAR, pamatojoties uz tās 3. panta 2. punktu, tiem nepiemēro

¹² Sk. turpmāk 35. punktu.

vienas pieturas aģentūras mehānismu. Apstrādātājs, piemēram, liels mākoņpakalpojumu sniedzējs, var sniegt pakalpojumus daudziem pārziņiem, kas atrodas dažādās dalībvalstīs. Šādos gadījumos vadošā uzraudzības iestāde būs tā uzraudzības iestāde, kas ir kompetenta rīkoties kā pārziņa vadošā iestāde. Faktiski tas nozīmē, ka apstrādātājam var būt jāsadarbības ar vairākām uzraudzības iestādēm.

3 CITI BŪTISKI JAUTĀJUMI

3.1 “Attiecīgās uzraudzības iestādes” nozīme

42. VDAR 4. panta 22. punktā ir noteikts, ka:

“attiecīgā uzraudzības iestāde” ir uzraudzības iestāde, uz kuru personas datu apstrāde attiecas tāpēc, ka: a) pārzinis vai apstrādātājs veic uzņēmējdarbību minētās uzraudzības iestādes dalībvalsts teritorijā; b) apstrāde būtiski ietekmē vai var būtiski ietekmēt datu subjektus, kas dzīvo minētās uzraudzības iestādes dalībvalstī; vai c) sūdzība ir iesniegta minētajai uzraudzības iestādei.”

43. Attiecīgās uzraudzības iestādes jēdziens ir paredzēts, lai nodrošinātu to, ka “vadošās uzraudzības iestādes” modelis neliedz citām uzraudzības iestādēm izteikties par to, kā jautājums tiek risināts, ja, piemēram, datu apstrādes darbība ir būtiski ietekmējusi fiziskās personas, kuras dzīvo ārpus vadošās uzraudzības iestādes jurisdikcijas. Attiecībā uz iepriekš a) apakšpunktā minēto faktoru piemēro tos pašus apsvērumus, ko piemēro vadošās uzraudzības iestādes identificēšanai. Ņemiet vērā, ka saskaņā ar b) apakšpunktu datu subjektam attiecīgajā valstī ir tikai jādzīvo; tam nav nepieciešama šīs valsts pilsonība. Atbilstīgi c) apakšpunktam parasti būs viegli noteikt, vai kāda konkrēta uzraudzības iestāde ir faktiski saņēmusi sūdzību.

44. VDAR 56. panta 2. un 5. punktā ir paredzēts, ka attiecīgajai uzraudzības iestādei ir jāiesaistās lietas izskatīšanā arī tad, ja tā nav vadošā uzraudzības iestāde. Ja vadošā uzraudzības iestāde nolēmj neizskatīt lietu, to izskata tā attiecīgā uzraudzības iestāde, kas informēja vadošo uzraudzības iestādi. Tas atbilst VDAR 61. pantā (“Savstarpēja palīdzība”) un 62. pantā (“Uzraudzības iestāžu kopīgās operācijas”) noteiktajām procedūrām. Tas var būt gadījums, kad mārketinga uzņēmums, kura galvenā uzņēmējdarbības vieta ir Parīzē, izlaiž produktu, kas ietekmē tikai Portugālē dzīvojošus datu subjektus. Šādā gadījumā Francijas un Portugāles uzraudzības iestādes var vienoties, ka ir lietderīgi, lai Portugāles uzraudzības iestāde uzņemtos vadību jautājuma risināšanā. Uzraudzības iestādes var pieprasīt, lai pārziņi palīdz izskaidrot savu korporatīvo kārtību. Tā kā apstrādes darbībai ir tikai vietēja ietekme, t. i., tā ietekmē fiziskas personas Portugālē, Francijas un Portugāles uzraudzības iestādēm ir tiesības izlemt, kurai uzraudzības iestādei būtu jārisina šis jautājums, saskaņā ar VDAR 127. apsvērumu.

45. VDAR nosaka, ka vadošajām un attiecīgajām uzraudzības iestādēm ir jāsadarbības, pienācīgi ievērojot otras puses viedokli, lai nodrošinātu, ka jautājums tiek izmeklēts un atrisināts tā, lai katra iestāde būtu apmierināta, kā arī lai datu subjektiem tiktu nodrošināts efektīvs tiesiskās aizsardzības līdzeklis. Uzraudzības iestādēm būtu jācenšas panākt savstarpēji pieņemamu rīcību. Formālais konsekvences mehānisms būtu jāizmanto tikai tad, ja sadarbība nenodrošina savstarpēji pieņemamu rezultātu.

46. Lēmumu savstarpēja atzīšana var attiekties uz būtiskajiem secinājumiem, kā arī uz darbības virzienu, par kuru ir pieņemts lēmums, tostarp uz izpildes panākšanas darbībām (piemēram, izvēloties pilnīgu izmeklēšanu vai izmeklēšanu ierobežotā apmērā). Tā var attiekties arī uz lēmumu neizskatīt lietu saskaņā ar VDAR, piemēram, formālās prioritāšu noteikšanas politikas dēļ vai tāpēc, ka ir arī citas iesaistītās iestādes, kā aprakstīts iepriekš.

47. Sekmīgu VDAR sadarbības un konsekvences procedūru priekšnosacījums ir uzraudzības iestāžu vienprātības un labās gribas attīstīšana.

3.2 Apstrāde vietējā līmenī

48. Uz vietējām datu apstrādes darbībām neattiecas VDAR sadarbības un konsekvences noteikumi. Uzraudzības iestādes respektēs cita citas kompetenci vietējā līmenī izskatīt vietējās datu apstrādes darbības. Arī publisko iestāžu veiktā apstrāde vienmēr tiks izskatīta "vietējā" līmenī.

3.3 Uzņēmumi, kas neveic uzņēmējdarbību EEZ

49. VDAR sadarbības un konsekvences mehānismi attiecas tikai uz tiem pārziņiem, kuru uzņēmējdarbības vieta vai vietas atrodas EEZ. Ja uzņēmumam nav uzņēmējdarbības vietas EEZ, pārstāvja klātbūtne dalībvalstī vien pati par sevi neliek piemērot vienas pieturas aģentūras principu. Tas nozīmē, ka pārziņiem, kuriem nav nevienas uzņēmējdarbības vietas EEZ, ar vietējā pārstāvja starpniecību ir jāsazinās ar vietējām uzraudzības iestādēm katrā dalībvalstī, kurā viņi darbojas.

Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas vārdā —
priekšsēdētājs

(Andrea Jelinek)

PIELIKUMS. JAUTĀJUMI, KAS PALĪDZ IDENTIFICĒT VADOŠO UZRAUDZĪBAS IESTĀDI

1. Vai pārzinis vai apstrādātājs veic personas datu pārrobežu apstrādi?

a. Jā, ja:

- pārzinis vai apstrādātājs veic uzņēmējdarbību vairāk nekā vienā dalībvalstī; un
- personas datu apstrāde tiek veikta saistībā ar darbībām uzņēmējdarbības vietās vairāk nekā vienā dalībvalstī.

➤ Šādā gadījumā pārejiet uz 2. iedaļu.

b. Jā, ja:

- personas datu apstrāde tiek veikta saistībā ar pārziņa vai apstrādātāja vienīgo uzņēmējdarbības vietu EEZ, bet:
- tā būtiski ietekmē vai var būtiski ietekmēt fiziskas personas vairāk nekā vienā dalībvalstī.

➤ Šajā gadījumā vadošā uzraudzības iestāde ir iestāde, kas uzrauga pārziņa vai apstrādātāja vienīgo uzņēmējdarbības vietu vienā dalībvalstī. Tādējādi tā ir pārziņa vai apstrādātāja galvenā uzņēmējdarbības vieta, jo tā ir pārziņa vai apstrādātāja vienīgā uzņēmējdarbības vieta.

2. Kā identificēt “vadošo uzraudzības iestādi”

a. Gadījumos, kad ir iesaistīts tikai pārzinis:

- identificējiet pārziņa galvenās pārvaldes atrašanās vietu EEZ;
- pārziņa vadošā uzraudzības iestāde ir tās valsts uzraudzības iestāde, kurā ir galvenās pārvaldes atrašanās vieta.

Tomēr:

- ja lēmumus par apstrādes nolūkiem un līdzekļiem pieņem citā uzņēmējdarbības vietā EEZ un šai uzņēmējdarbības vietai ir pilnvaras īstenot minētos lēmumus, tad vadošā uzraudzības iestāde ir iestāde, kas ir valstī, kurā atrodas šī uzņēmējdarbības vieta.

b. Gadījumos, kad ir iesaistīts pārzinis un apstrādātājs:

- pārbaudiet, vai pārzinis veic uzņēmējdarbību EEZ un vai uz viņu attiecas vienas pieturas aģentūras sistēma. Ja tā ir,
- identificējiet pārziņa vadošo uzraudzības iestādi. Šī iestāde būs arī apstrādātāja vadošā uzraudzības iestāde;
- (nevadošā) uzraudzības iestāde, kura ir kompetenta attiecībā uz apstrādātāju, būs “attiecīgā uzraudzības iestāde” — skatīt turpmāk 3. iedaļu.

c. Gadījumos, kad ir iesaistīts tikai apstrādātājs:

- identificējiet apstrādātāja galvenās pārvaldes atrašanās vietu EEZ;

- ii. ja apstrādātājam nav galvenās pārvaldes EEZ, identificējiet uzņēmējdarbības vietu EEZ, kurā notiek apstrādātāja galvenās apstrādes darbības.
- d. Gadījumos, kad ir iesaistīti kopīgie pārzini:
- i. pārbaudiet, vai kopīgie pārzini veic uzņēmējdarbību EEZ;
 - ii. identificējiet galvenās pārvaldes atrašanās vietu EEZ attiecīgi katram kopīgajam pārzinim (attiecīgā gadījumā);
 - iii. attiecīgā kopīgā pārziņa vadošā uzraudzības iestāde ir tās valsts uzraudzības iestāde, kurā ir galvenās pārvaldes atrašanāsvieta.

3. Vai ir kādas “attiecīgās uzraudzības iestādes”?

Iestāde ir “attiecīgā iestāde”:

- ja pārzinim vai apstrādātājam ir uzņēmējdarbības vieta tās teritorijā; vai:
- ja apstrāde būtiski ietekmē vai var būtiski ietekmēt datu subjektus tās teritorijā; vai:
- ja kāda konkrēta uzraudzības iestāde saņem sūdzību.